

Fonetyczna gra klasowa

Utrwalenie wiadomości

Klasa jest podzielona na grupy 4-osobowe.

Każda grupa otrzymuje kolejne zadania do wykonania. Uczniowie rozwiązują je pojedynczo. Po rozwiązaniu jednego zadania, otrzymują kolejne.

Za prawidłowo rozwiązane zadanie dostają literę (przypadkowa kolejność liter; potem trzeba będzie ułożyć hasło). Dostają także po 1 punkcie za każde zadanie. Za brak rozwiązania odejmuje się 1 punkt.

Grupa, która ułoży hasło : Z FONETYKĄ ZA PAN BRAT, odpowie na dodatkowe 3 pytania i zdobędzie najwięcej punktów - wygrywa.

Aby urozmaicić grę, każda drużyna otrzymuje dwie szanse : odpowiedź i kostkę.

W przypadku, gdy uczniowie nie będą znali odpowiedzi na jakieś pytanie, mogą wybrać odpowiedź nauczyciela lub rzut kostką (wyrzucenie 6 oczek) – w tym przypadku nie otrzymują punktów ujemnych, tylko zero.

Jeśli nie zdecydują się na wykorzystanie szans, za każdą otrzymują po 1 dodatkowym punkcie.

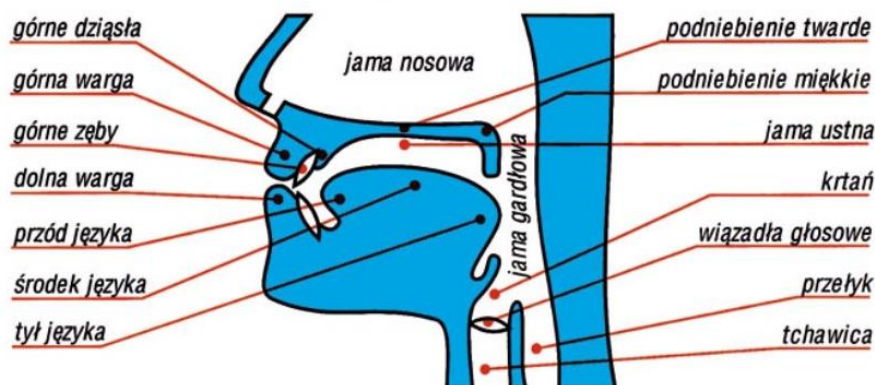
Zadanie 1

Wybierzcie spośród siebie osobę, która ma najlepszą pamięć.

Musi zapamiętać wszystkie narządy mowy, które biorą udział w powstawaniu głosek.

Ma na to 5 minut.

NARZĄDY MOWY

Narządy ruchome - wargi, język i podniebienie miękkie zakończone tzw. języczkiem
Narządy nieruchome - zęby, dziąsła i podniebienie twarde

Uczeń musi wymienić przynajmniej 10 narządów.

Zadanie 2

Przed sobą widzicie wykreślankę. Musicie odnaleźć wyrazy związane z fonetyką.

s	y	l	a	b	a	n	o	s	o	w	o	ś	ć	o	f
w	m	o	g	k	y	n	d	j	l	i	j	u	i	k	o
f	c	i	d	g	s	a	m	o	g	ł	o	s	k	a	n
m	i	ę	k	k	o	ś	ć	g	i	x	q	a	a	z	e
d	h	j	m	v	h	y	m	p	i	k	d	n	v	ę	t
q	x	u	p	r	o	s	z	c	z	e	n	i	e	b	y
e	k	l	i	t	e	r	a	i	q	r	m	b	w	y	k
s	u	d	ż	w	i	ę	c	z	n	i	e	n	i	e	a
h	e	s	x	g	s	s	p	ó	ł	g	ł	o	s	k	a

(słowa do odnalezienia: samogłoska, spółgłoska, uproszczenie, udźwięcznienie, miękkość, nosowość, zęby, sylaba, fonetyka, litera)

Zadanie 3

Zaznaczcie wyrazy, w których liczba liter równa się liczbie głosek.

żywopełot, fabryka, żuchwa, żołnierz, kowal, pieczywo, siłownia, chomik, droga, wiosna

Następnie wybierzcie 2 z nich i ułóżcie z nimi dwuwiersowy rymowany wierszyk.

(wyrazy : żywopełot, fabryka, kowal, droga)

Zadanie 4

Podpiszcie rysunki. W wyrazach podkreślcie samogłoski tworzące sylabę:

 E _ _ _ _ _ s	 A _ _ a	 E _ _ _ _ a
--	--	--

Zadanie 5

Wypiszcie wszystkie pory roku w kolejności, zaczynając od tej, która jest obecnie.

.....

Następnie oznaczcie tę nazwę pory roku, w której głoska „i” pełni funkcję sylabotwórczą.

(zima)

Zadanie 6

Podkreście wyrazy, w których wszystkie spółgłoski są bezdźwięczne:

akapit, grudzień, wozic, tekst, krzesło, poezja, epitet, słownik, stół, epika, postać, jacht

(akapit, tekst, epitet, epika, postać)

Zadanie 7

Podpiszcie obrazki, a następnie określcie, jaka cecha głoski wpłynęła na zmianę znaczenia wyrazu:

					
.....

(kot-kąt : ustność, nosowość; wrak – frak : dźwięczność, bezdźwięczność; ząb – ziąb : twardość, miękkość)

Zadanie 8

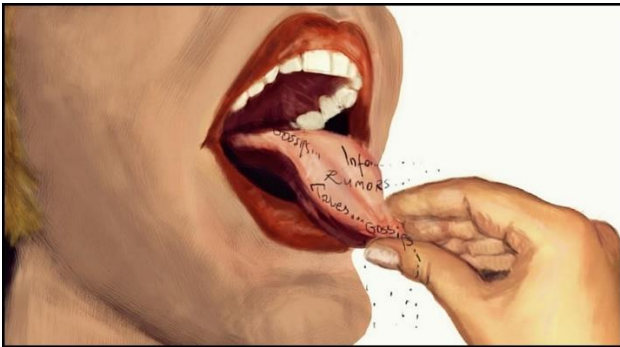
Zaznaczcie szereg wyrazów, w których zaszło ubezdźwięcznienie wewnątrzwyrazowe.

- staw, przyjaciel, chwasty, przydawka, także
- obiad, przejście, pomyślnie, śliwka, bezcenny
- zasadzka, ważka, krzesło, brzytwa, ławka
- odpoczynek, liczba, stalówka, warszawski, kwiat

(zasadzka, ważka, krzesło, brzytwa, ławka)

Zadanie 9

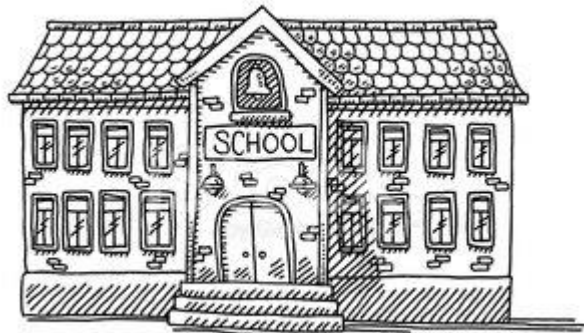
Podpiszcie obrazek związkiem frazeologicznym, w którym znajdzie udźwięcznienie międzywyrazowe:

.....
(ciągnąć za język)

Zadanie 10

Znajdźcie na terenie szkoły 4 słowa, w których zachodzi ubezdźwięcznienie wewnątrzwyrazowe.

.....
(np. ławka, przerwa, krzesło, żarówka)

Zadanie 11

Zaliczcie każdy z podanych niżej wyrazów do odpowiedniej grupy:

ławka, prośba, przybyć, wróżka, rybka, trawka, przeszedł

A. upodobnienia pod względem dźwięczności,
postępowe

B. upodobnienia pod względem dźwięczności,
wsteczne

Postępowe: przybyć, przeszedł

Wsteczne: ławka, prośba, wróżka, rybka, trawka

Zadanie 12

Określcie, jakie zjawiska fonetyczne zachodzą w przykładach:

- z powrotem –
- liczba –
- krzak –
- Bug –
- jabłko –
- z powrotem – ubezdźwięcznienie mw. wsteczne
- liczba – udźwięcznienie ww.wsteczne
- krzak – ubezdźwięcznienie ww. postepowe
- Bug – ubezdźwięcznienie na końcu wyrazu
- jabłko – uproszczenie grupy spółgłoskowej

Zadanie 13

Człowiek, który ma katar, nie wymówi prawidłowo słowa :

A. męczący, B. dokuczliwy, C. przykry, D. kłopotliwy.

(A)

Zadanie 14

Dźwięczność na końcu wyrazu mogą utracić wszystkie rzeczowniki w szeregu:

- A. brat, samochód, buk,
- B. szef, aut, sad,
- C. kod, sok, dom,
- D. ogród, róg, powiew.

(D)

Zadanie 15

Do każdego z wyrazów dopasujcie odpowiedni podział na sylaby.

1. astronautyka
2. handel
3. epepeja
4. dzwon
5. przyimek
6. aerodynamiczny

A. 2 sylaby, B. 3 sylaby, C. 4 sylaby, D. 1 sylaba, E. 7 sylab, F. 5 sylab

1.F 2. A 3.C 4. D 5. B 6. E

Zadanie 16

Zaznaczcie szereg, w którym nie wszystkie wyrazy zostały napisane poprawnie.

- złamać, zsinieć, stłumić, ścigać
- wezglowie, wskrzeszenie, wznowienie, wstrzymanie
- wskazanie, westchnienie, wesprzeć, wspierać
- zgrać, scisnąć, zsadzić, sfrunąć
(zgrać, scisnąć, zsadzić, sfrunąć)

Zadanie 17

Prawda czy fałsz? Zaznaczcie poprawną odpowiedź.

	Prawda	Falsz
Fonetyka to nauka o wyrazach.		
Głoski dzielą się na samogłoski i spółgłoski.		
Samogłoski są bezdźwięczne.		
Ą i ę to samogłoski ustne.		
Sylaba otwarta to sylaba kończąca się samogłoską.		
Głoska z jest też wyrazem.		
Upodobnienia mogą być początkowowyrazowe, wewnątrzwyrazowe, międzywyrazowe.		
W wyrazie <i>chleb</i> na końcu występuje dźwięczna głoska <i>b</i> , którą wymawia się bezdźwięcznie.		

Falsz, prawda, fałsz, fałsz, prawda, prawda, fałsz, prawda

Zadanie 18

Ułóżcie krótki tekst, w który znajdą się przykłady:

ubezdźwięcznienie międzywyrazowe, ubezdźwięcznienie wewnątrzwyrazowe, udźwięcznienie wewnątrzwyrazowe, ubezdźwięcznienie na końcu wyrazu, uproszczenie grupy spółgłoskowej.

Tekst powinien być spójny i logiczny. Nie wolno wykorzystywać przykładów z wykonanych już zadań.

Na zakończenie:

Po ułożeniu hasła :

Z fonetyką za pan brat

- określcie, jakie zjawisko fonetyczne zachodzi w tym hasle (ubezdźwięcznienie mw. wsteczne)
- wymieńcie głoski nosowe (ą, n)
- które spółgłoski dźwięczne nie mają swoich bezdźwięcznych odpowiedników? (n,r)

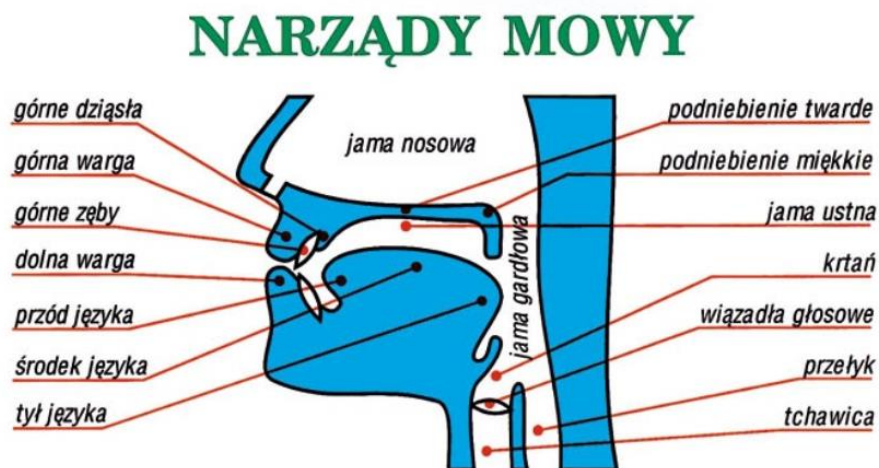
ZADANIA DLA GRUP

Zadanie 1

Wybierzcie spośród siebie osobę, która ma najlepszą pamięć.

Musi zapamiętać wszystkie narządy mowy, które biorą udział w powstawaniu głosek.

Ma na to 5 minut.

Narządy ruchome - wargi, język i podniebienie miękkie zakończone tzw. języczkiem
Narządy nieruchome - zęby, dziąsła i podniebienie twarde

Zadanie 2

Przed sobą widzicie wykreślanke. Musicie odnaleźć wyrazy związane z fonetyką.

s	y	l	a	b	a	n	o	s	o	w	o	ś	ć	o	f
w	m	o	g	k	y	n	d	j	l	i	j	u	i	k	o
f	c	i	d	g	s	a	m	o	g	ł	o	s	k	a	n
m	i	ę	k	k	o	ś	ć	g	i	x	q	a	a	z	e
d	h	j	m	v	h	y	m	p	i	k	d	n	v	ę	t
q	x	u	p	r	o	s	z	c	z	e	n	i	e	b	y
e	k	l	i	t	e	r	a	i	q	r	m	b	w	y	k
s	u	d	ż	w	i	ę	c	z	n	i	e	n	i	e	a
h	e	s	x	g	s	s	p	ó	ł	g	ł	o	s	k	a

Wyrazy :

Zadanie 3

Zaznaczcie wyrazy, w których liczba liter równa się liczbie głosek.

żywopłot, fabryka, żuchwa, żołnierz, kowal,
pieczywo, siłownia, chomik, droga, wiosna

Następnie wybierzcie 2 z nich i ułóżcie z nimi dwuwiersowy rymowany wierszyk.

Zadanie 4

Podpiszcie rysunki. W wyrazach podkreślcie **samogłoski tworzące sylabę**:

 <p>E _ _ _ _ _ s</p>	 <p>A _ _ a</p>	 <p>E _ _ _ _ a</p>
--	--	--

Zadanie 5

Podpiszcie wszystkie pory roku.

.....

Następnie oznaczcie tę nazwę pory roku, w której głoska „i” pełni funkcję sylabotwórczą.

Zadanie 6

Podkreślcie wyrazy, w których wszystkie spółgłoski są bezdźwięczne:

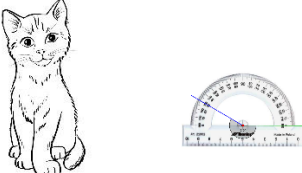
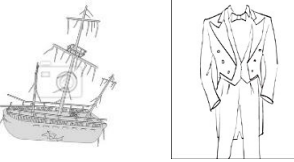

akapit, grudzień, wozic, tekst, krzeslo, poezja, epitet,

sownik, stol, epika, postac, jacht

Zadanie 7

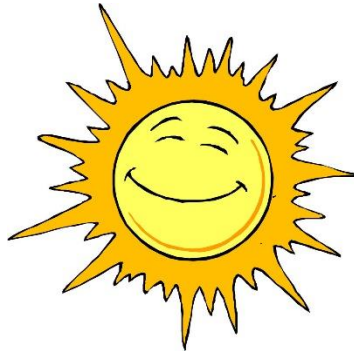
Podpiszcie obrazki, a następnie określcie, jaka cecha głoski wpłynęła na zmianę znaczenia wyrazu:

		
.....

Zadanie 8

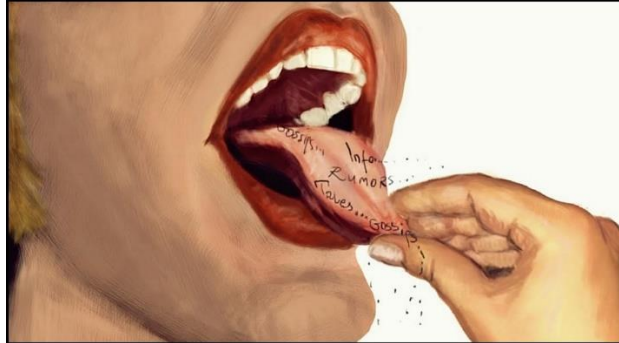
Zaznaczcie szereg wyrazów, w których zaszło ubezdźwięcznienie wewnątrzwyrazowe.

- staw, przyjaciel, chwasty, przydawka, także
- obiad, przejście, pomyślnie, śliwka, bezcenny
- zasadzka, ważka, krzesło, brzytwa, ławka
- odpoczynek, liczba, stalówka, warszawski, kwiat

Zadanie 9

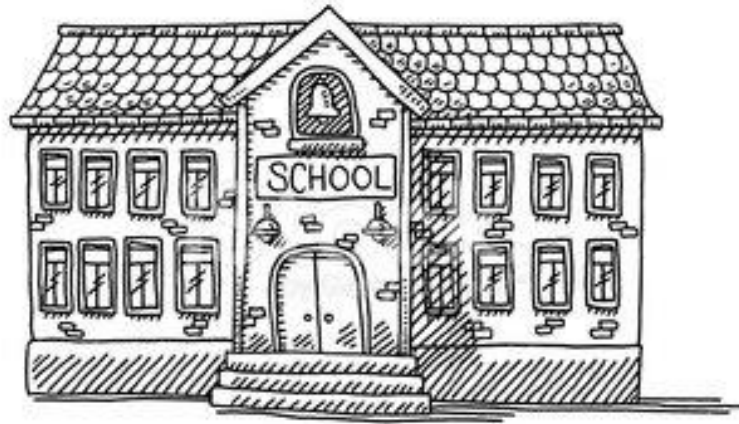
Podpiszcie obrazek związkiem frazeologicznym, w którym znajdzie udźwięcznienie międzywyrazowe:

.....

Zadanie 10

Znajdźcie na terenie szkoły 4 słowa, w których zachodzi ubezdźwięcznienie wewnątrzwyrazowe.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11

Zaliczcie każdy z podanych niżej wyrazów do odpowiedniej grupy:

ławka, prośba, przybyć, wróżka, rybka, trawka, przeszedł

A. upodobnienia pod względem dźwięczności, postępowe

.....

B. upodobnienia pod względem dźwięczności, wsteczne

.....

Zadanie 12

Określcie, jakie zjawiska fonetyczne zachodzą w przykładach:

- z powrotem –

.....

- liczba –

.....

- krzak –

.....

- Bug –

.....

- jabłko –

.....

Zadanie 13

Człowiek, który ma katar, nie wymówi prawidłowo słowa :

A. męczący

B. dokuczliwy

C. przykry

D. kłopotliwy

Zadanie 14

Dźwięczność na końcu wyrazu mogą utracić wszystkie rzeczowniki w szeregu:

A. brat, samochód, buk,

B. szef, aut, sad,

C. kod, sok, dom,

D. ogród, róg, powiew.

Zadanie 15

Do każdego z wyrazów dopasujcie odpowiedni podział na sylaby.

1. astronautyka
2. handel
3. epopeja
4. dzwon
5. przyimek
6. aerodynamiczny

- A. 2 sylaby,
- B. 3 sylaby,
- C. 4 sylaby,
- D. 1 sylaba,
- E. 7 sylab,
- F. 5 sylab

Zadanie 16

Zaznaczcie szereg, w którym **nie wszystkie** wyrazy zostały napisane poprawnie.

- złamać, zsinieć, stłumić, ścigać
- wezglowie, wskrzeszenie, wznowienie, wstrzymanie
- wskazanie, westchnienie, wesprzeć, wspierać
- zgrać, scisnąć, zsadzić, sfrunąć

Zadanie 17

Prawda czy fałsz? Zaznaczcie poprawną odpowiedź.

	Prawda	Falsz
Fonetyka to nauka o wyrazach.		
Głoski dzielą się na samogłoski i spółgłoski.		
Samogłoski są bezdźwięczne.		
Ą i ę to samogłoski ustne.		
Sylaba otwarta to sylaba kończąca się samogłoską.		
Głoska z jest też wyrazem.		
Upodobnienia mogą być początkowowyrządowe, wewnątrzwyrazowe, międzywyrazowe.		
W wyrazie <i>chleb</i> na końcu występuje dźwięczna głoska <i>b</i> , którą wymawia się bezdźwięcznie.		

Brawo! Macie już całe hasło.

Z fonetyką za pan brat

Teraz ostatnie zadanie.

Określcie, jakie zjawisko fonetyczne zachodzi w tym hasle:

.....

Wymieńcie głoski nosowe w tym hasle:

.....

Które spółgłoski dźwięczne w tym hasle nie mają swoich bezdźwięcznych odpowiedników?

.....

Ocena pracy grup

	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6
Zadanie 1						
Zadanie 2						
Zadanie 3						
Zadanie 4						
Zadanie 5						
Zadanie 6						
Zadanie 7						
Zadanie 8						
Zadanie 9						
Zadanie 10						
Zadanie 11						
Zadanie 12						
Zadanie 13						
Zadanie 14						
Zadanie 15						
Zadanie 16						
Zadanie 17						
Zadanie 18						
Zadania związane z hasłem (max.3 pkt.)						
Szansa podpowiedź						
Szansa kostka						
Czas (3-0p.)						
RAZEM punktów						

